

ВПЛИВ ШІ НА ТРАНСФОРМАЦІЮ ЖИТТЯ СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ

ОЛЕКСАНДРА, СОРОКІНА¹

Анотація

В статті розглянута специфіка функціонування нейромереж та штучного інтелекту. Широкий доступ до нового інформаційного інструменту радикалізував позиції фахівців у питаннях, пов'язаних з проблематикою інформаційних технологій. Виділені позиції суспільного дискурсу щодо впровадження ШІ в суспільне життя, серед яких радикальне заперечення, всебічне захоплення та поміркований підхід. Впровадження технологій ШІ у сучасне життя пов'язане з питаннями свободи волі людини, пізнання, свідомості та соціальної взаємодії. Впровадження ШІ розглядається як обмеження свободи волі та вибору людини внаслідок покладання її на автоматизовані технології прийняття рішень, втрату спонтанності та контролю над життям, що ставить питання пошуку балансу між необхідністю автоматизації та збереженням власне людського буття. Визначені засади нормативно-правового регулювання даного питання (дотримання прав людини, забезпечення демократичних цінностей, прозорість та мінімізація ризиків), а також стратегії його використання, яких дотримуються сучасні держави: вільне використання, «жорстке регулювання» та заборона. Виділені питання, які потребують соціально філософського осмислення: можливість здійснення свободи волі людини в системах ШІ, пізнання дійсності, свідомості, соціальної взаємодії. Визначено компетенції, які наразі неможливо передати системам ШІ – емпатія, соціальні навички, творчість, креативність, стратегічне мислення. Особливого значення набувають питання ціннісної сфери, адже мораль та етична поведінка не пов'язані з класичною раціональністю, яка знаходиться в основі ШІ, а в деяких моментах суперечать їй, що ставить питання обмеженого використання в сферах, де даний аспект є ключовим – судочинство, соціальна допомога, охорона здоров'я тощо. Виділені позитивні зміни, пов'язані зі впровадженням ШІ в професійне та повсякденне життя людини: алгоритмізація рутинних дій, звільнення часу і енергії для зосередження на творчих, стратегічних питаннях, підвищення продуктивності та задоволеності роботою, знаходження балансу між роботою та особистим життям. Серед можливих негативних впливів зазначені втрата спонтанності людського життя та цінності міжособистісних відносин, зниження критичного мислення, деперсоналізація.

Ключові слова: *штучний інтелект, нейромережа, свобода волі, машинна свідомість, пізнання*

Актуальність та постановка проблеми у загальному вигляді, її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Вдосконалення інформаційних технологій є одним з елементів прогресу. Винахід та наступне впровадження у професійну діяльність нейромереж, які передусім асоціюються з ChatGPT 3,5, датою випуску якого є 30 листопада 2022 року, актуалізувало питання автоматизації не тільки фізичної, але й розумової праці. Широкий доступ до нового інформаційного інструменту радикалізував позиції фахівців у питаннях, пов'язаних з проблематикою інформаційного розриву, безробіття, соціальної диференціації, етики. Гострота дискусії відзначається і відсутністю погодженості щодо етичних та прикладних аспектів використання серед розробників ШІ та керівників компаній, які належать до сектору інформаційних технологій. Визначення впливу ШІ на економічні процеси та зокрема ринок праці розглядається як складова проектування сус-

пільних трансформацій у майбутньому, яка визначатиме напрям та стратегії розвитку окремих областей суспільного виробництва.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, у яких представлено вирішення даної проблеми. Взаємозв'язок розвитку інформаційного сектору та суспільних змін пов'язаний з класичними концепціями інформаційного суспільства О. Тоффлера, Д. Белла, М. Кастельса, Ф. Фукуями та інших. О. Тоффлер сформував ідею щодо провідної ролі інформаційного чинника в постіндустріальному суспільстві, яке він визначав як «третю хвилю». Швидкість обміну інформацією у нього корелює зі швидкістю соціальних змін та трансформації картини світу, фундаментом для формування якої виступає якраз інформація (Toffler, 1981). Д. Белл розглядав роботу з масивами інформації як ключовий елемент економічних відносин, яка пов'язана зі зловживаннями та недоброчесністю. Саме тому, на його думку, мають бути введені інституційні обмеження та державний контроль за деякими аспектами інформаційної діяльності (Bell, 1973). М. Кастельс комунікацію та інформаційні мережі як значущі компоненти

¹ Запорізький національний університет (Запоріжжя, Україна)
E-mail: sorokina.soc@gmail.com
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-0058-1848>

у відносинах виробництва, споживання та влади. Суспільна організація сучасного світу, побудована за принципом мережі, є чутливою до швидкості інформації, її розподілу та обміну, які визначають ефективність її роботи в цілому (Castells, 1989). Ф. Фукуяма, порівнюючи ШІ та соціальні мережі зазначає, що останні несуть набагато більше загроз для розвитку суспільства, ніж ШІ. Адже швидке, але короткотривале поширення інформації не дає розвинути у значній мірі критичному мисленню, в той час як ШІ виступає одним з новітніх інформаційних інструментів (Fukuyama, 1992).

Мета статті. Метою статті є виявлення тенденцій впливу ШІ на сфери соціального життя, соціальну взаємодію, прийняття рішень, етичні аспекти та трудові відносини.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, у яких представлено вирішення даної проблеми і на які спирається автор. Б.Дж. Копланд визначає штучний інтелект як здатність комп'ютерної системи або керованою такою системою робота виконувати завдання, які зазвичай пов'язані з інтелектуальними людськими, функціями (Copeland, 2024). Один з напрямів використання ШІ – нейромережі, обчислювальні моделі, які імітують структуру та функціонування біологічних нейронних мереж. Нейронні системи складаються з великої кількості взаємопов'язаних процесорних елементів, які працюють паралельно, щоб обробляти інформацію, за аналогією із роботою людського мозку. Серед компаній світового масштабу, які використовують нейромережі, можна зазначити Amazon, Netflix, Spotify, PayPal, Tesla, Google, Facebook. Передача інтелектуальних функцій та масове впровадження ШІ у різні сфери суспільного виробництва викликали широке занепокоєння щодо можливих глобальних трансформацій ринку праці та масових звільнень.

Проявом такого занепокоєння стали відкриті листи публічних осіб проти використання штучного інтелекту, які наголошували на проблемах можливих небезпечних наслідків, які можуть загрожувати суспільству (І. Маск, С. Возняк) та дозволяти неліцензійне використання творчих робіт, що призведе до втрати доходів представників даних професій. Штучний інтелект, на думку Б. Гейтса, допоможе людству визволитися від того, щоб витрачати час на завдання, які не є важливими, і зосередитися на тому, що справді має значення для нас (Gates, 2023). Підняте в ході публічної дискусії питання законодавчого регулювання використання ШІ відобразилось у прийнятті

Рамкової конвенції Ради Європи про штучний інтелект (The Framework Convention on Artificial Intelligence, 17 травня 2024 року). Європейський Союз також активно працює над впровадженням єдиних правил для регулювання ШІ в ЄС, підґрунтям для чого є EU Artificial Intelligence Act (2021), який спрямований на забезпечення балансу між інноваціями та захистом прав людини. В Україні наразі не існує єдиного уніфікованого закону, який би комплексно регулював використання ШІ. Правове регулювання здійснюється через низку законів, які частково стосуються окремих аспектів ШІ: Закон України «Про авторське право і суміжні права» регулює питання використання творів, створених за допомогою ШІ, «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України», «Про захист персональних даних», «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги», які містять норми, дотичні до ШІ-технологій. Враховуючи високий ступінь невизначеності наслідків та можливі ризики, Італія прийняла рішення щодо заборони використання ШІ, а КНР визначила суттєві обмеження щодо його розробки та використання.

Однією з головних цілей Рамкової конвенції є встановлення мінімального стандарту управління штучним інтелектом, який надає пріоритет захисту прав людини від ризиків, створених технологіями штучного інтелекту. Серед ключових положень Рамкової конвенції: 1) акцент на правах людини та демократичних цінностях, який узгоджується з чинним законодавством ЄС щодо штучного інтелекту; 2) прозорість, яка включає зобов'язання систем штучного інтелекту надавати чітку інформацію про процеси прийняття рішень і логіку рекомендацій, створених ним. Дана характеристика має вирішальне значення в чутливих сферах, таких як охорона здоров'я, фінанси та правосуддя, де рекомендації ШІ може суттєво вплинути на життя людей; впровадження надійних стратегій управління ризиками, спрямованих на запобігання потенційній шкоді, яку можуть завдати технології ШІ; гнучкість та імплементація означають, що країни можуть адаптувати існуючі законодавчі акти за умови, що їх положення відповідають загальним принципам Конвенції (The Framework Convention on Artificial Intelligence, 2024).

Щодо окремих прогнозів використання ШІ, то вони стосуються розвитку окремих сфер: 1) за даними Світового економічного форуму штучний інтелект здатний замінити хірургів протягом 40 років, роздрібних продавців – менш ніж за 15 років; 2) згідно

з прогнозами від Wells Fargo до 2029 року банківська галузь може втратити близько 200 тисяч робочих місць; 3) за даними McKinsey Global Institute, до 2030 року автоматизація та роботизація можуть позбавити роботи від 400 до 800 мільйонів людей у всьому світі; 4) за даними IBM понад 120 мільйонів працівників доведеться перекваліфікуватися через вплив штучного інтелекту на їхні професійні обов'язки; 5) за інформацією Міжнародного валютного фонду до 2039 року ймовірність заміщення роботи людьми роботами оцінюють на рівні 40% для жінок і 38% для чоловіків (Innovations of partnership interaction between education, economy and social protection in the context of inclusion and pragmatic rehabilitation of society, 2023).

Питання соціальної філософії, які ставить впровадження ШІ, стосуються сфер свободи волі людини, пізнання, свідомості та соціальної взаємодії. Питання свободи волі людини є суперечливим, там піднімає низку питань у сфері прав людини та її автономії. Свобода волі розглядається як одне з центральних уявлень про моральну відповідальність, етичне прийняття рішень та організації життя. Серед аспектів, які привертають увагу фахівців: прийняття рішень ШІ, які здатні впливати на життя людей та трансформувати його; алгоритмізація життя та втрата спонтанності, адже рішення ШІ базуються на заздалегідь визначених алгоритмах; втрата контролю над життям; питання, пов'язані з машинною свідомістю (Hallman, 2023).

В якості наслідків відсутності свободи волі є при використанні ШІ наводяться аргументи:

1) етичної відповідальності – якщо системам штучного інтелекту не властива свобода волі, це викликає питання про те, чи можуть вони нести етичну чи юридичну відповідальність за свої дії, адже без неї ШІ просто діяв би відповідно до своїх програм і алгоритмів, хоча останні експерименти показали, що ШІ здатен до брехні та дій, пов'язаних зі самозбереженням;

2) цінності інтелекту та творчості, адже широке впровадження технологій ШІ дозволяє автоматизувати рутинні процеси та замінити людину на робочому місці. Відповідно піднімається питання щодо кваліфікації працівників, їх підготовки та рівня освіченості;

3) загрози для життя людини – автоматизація базових функцій прийняття рішень та передача її ШІ призводить до надмірної довіри до технології, помилка якої може призвести до значних людських втрат або катастроф;

4) ціннісної складової – питання моралі та етичної поведінки не пов'язані з класичною раціональністю та в деяких моментах суперечать їй (наприклад, питання цінності життя та вартості лікування навіть при несприятливих прогнозах), тому покладання на ресурси ШІ в даній сфері є дискусійним (Mitchell, 2023).

Взаємозв'язок ШІ та пізнання дійсності є багатоаспектним, адже в першу чергу системи штучного інтелекту призначені для обробки та аналізу інформації, але вони не здатні продукувати знання, творчо досліджувати дійсність та оперують вторинними даними, до яких у системи є доступ (наприклад, якщо у конкретної нейромережі немає доступу до новин 2024 року, то вона не буде включати їх в свій аналіз та відповідь). Також ШІ оперує виключно формалізованими алгоритмами, а питання щодо врахування контексту, соціальної складової, стереотипів поведінки, множинності інтерпретації залишаються для нього поки недосяжними. Інтеграція ШІ у систему освіти має величезний потенціал, адже надає вільний доступ до великих баз даних та дозволяє сформувати якісну індивідуальну траєкторію навчання та адаптувати навчальний контент до конкретних потреб кожного учня. Така демократизація освіти може допомогти подолати прогалини в освітній рівності, розширюючи можливості студентів, які, можливо, раніше стикалися з перешкодами в навчанні (Artificial intelligence in education, 2023).

Серед можливих негативних наслідків впровадження ШІ в освіту є питання дотримання академічної доброчесності, зниження навичок критичного мислення та творчого вирішення проблем. Оскільки студенти все частіше звертаються до помічників на основі штучного інтелекту для виконання навчальних завдань, вони можуть втратити цінний досвід навчання, який отримується від участі в інтелектуальному процесі. Така надмірна залежність від штучного інтелекту може перешкодити розвитку основних навичок, необхідних для успіху як в академічних, так і в реальних умовах (Nkechi, Ojo, Eneh, 2003).

Щодо навичок та вмінь, які не можуть бути повністю автоматизовані і передані ШІ можна зазначити: 1) емпатія та соціальні навички – людина може розуміти емоції та ставлення інших людей і взаємодіяти з ними на глибшому рівні, ніж це може зробити нейромережа; 2) творчість – людина здатна продукувати інноваційні ідеї та розв'язувати нетривіальні завдання, що виходять за рамки запрограмованих алгоритмів;

3) складні рішення – людина здатна враховувати різноманітні фактори та контекст, а також моральні та етичні аспекти при прийнятті складних рішень, які штучний інтелект не може повністю зрозуміти; 4) креативність – людина може поєднувати різноманітні ідеї та знання, створюючи нові продукти та розв’язання проблем; 5) фізична праця – існують професії, які вимагають фізичної праці та взаємодії з різноманітними об’єктами, де потрібні людські руки та тіло; 6) міжособистісні взаємодії – людина може відчувати та інтерпретувати певні міміку та жести; 7) стратегічне мислення – людина може розуміти взаємозв’язки між різними факторами та знати, як вони можуть вплинути на результат, тоді як ШІ діє за фіксованим алгоритмом.

Дискурс навколо ШІ та свідомості пов’язаний із питанням, чи зможе він коли-небудь досягти стану, схожого на людську свідомість. Критеріями, за якими визначається можливість діагностувати свідомість у ШІ, є саморефлексія як здатність штучного інтелекту аналізувати власні стани та дії; можливість спрямовувати думки на зовнішні об’єкти; суб’єктивний досвід як наявність переживання певних станів від першої особи; адаптивне навчання як здатність вчитися та адаптуватися на основі досвіду у людській спосіб (Esmailzadeh, Vaezi, 2022; Chrisley, 2008). Х. Берлін вважає, що сучасні технології штучного інтелекту, незважаючи на їхні передові можливості, не мають фундаментальних якостей, які становлять свідомість. ШІ може виконувати завдання та імітувати людські реакції, але ці дії не прирівнюються до свідомого досвіду. Також зростає занепокоєння щодо сценаріїв, за яких штучний інтелект може демонструвати поведінку, яка здається свідомою, але насправді є імітаційною. Це розрізнення має вирішальне значення, оскільки може призвести до некоректних рішень та дій.

Зв’язок між ШІ та людським досвідом є складним та розглядається як такий, що має як позитивні, так і негативні наслідки. З одного боку, штучний інтелект має потенціал для значного покращення та розширення людських можливостей, підвищення ефективності та продуктивності в широкому діапазоні областей. З іншого боку, інтеграція штучного інтелекту в різні аспекти людського життя також може обмежувати та змінювати людський досвід у різних спосіб. Впровадження ШІ в різні та системи може оптимізувати й автоматизувати багато рутинних і повторюваних завдань, звільняючи час і енергію людини для зосередження на більш творчих, стратегічних і значимих питаннях, що може при-

звести до підвищення ефективності, продуктивності та задоволеності роботою, а також до більшого відчуття балансу між роботою та особистим життям та особистої реалізації.

В то же час зростаюча поширеність систем штучного інтелекту створює потенційні ризики та проблеми для людського досвіду. Одне з побоювань полягає в тому, що все більша залежність від систем на базі штучного інтелекту може призвести до зменшення людської волі та автономії, оскільки люди можуть ставати все більш залежними від цих технологій і мати менше контролю над власним життям і рішеннями, що в довгостроковій перспективі може призвести до відчуття безправ’я, зниження почуття особистої ідентичності та самовизначення (Valenzuela, Puntoni, Hoffman, Castelo, De Freitas, Dietvorst, Hildebrand, Huh, Meyer, Sweeney, Talaifar, Tomaino, Wertenbroch, 2024)

Використання потужностей штучного інтелекту в процесах прийняття рішень, особливо в таких сферах, як охорона здоров’я, фінанси та кримінальне правосуддя, може викликати упередження та помилки, адже дані сфери пов’язані не тільки з класичною раціональністю, але й з сферою етики. Також широке впровадження технологій на базі штучного інтелекту, таких як чат-боти та віртуальні помічники, може призвести до зниження почуття людського зв’язку та емоційного інтелекту, існує ризик того, що вони можуть замінити або зменшити важливість особистого спілкування, співчуття та емоційного розуміння, які є важливими компонентами людського досвіду.

Висновки дослідження і перспективи подальших пошуків у даному напрямку. Сучасні держави використовують 3 стратегії його використання: вільне використання, «жорстке регулювання» та заборона. Наразі ключовим міжнародно-правовим актом в даній сфері є Рамкова конвенція Ради Європи про штучний інтелект. В Україні воно здійснюється через низку законів, дотичних до даної проблематики: Закони України «Про авторське право і суміжні права», «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України», «Про захист персональних даних», «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги».

Впровадження технологій ШІ у сучасне життя пов’язане з питаннями свободи волі людини, пізнання, свідомості та соціальної взаємодії. Впровадження ШІ розглядається як обмеження свободи волі та вибору людини внаслідок покладання її на автоматизовані технології прийняття

рішень, втрату спонтанності та контролю над життям, що ставить питання пошуку балансу між необхідністю автоматизації та збереженням власне людського буття. Важливим в даному контексті є питання ціннісної складової, адже мораль та етична поведінка не пов'язані з класичною раціональністю, яка знаходиться в основі ІІІ, а в деяких моментах суперечать їй, що ставить питання обмеженого використання в сферах, де даний аспект є ключовим – судочинство, соціальна допомога, охорона здоров'я тощо.

Впровадження нейромереж в освіту з допомогою ІІІ розглядається як можливість якісного зростання підготовки за рахунок широкого доступу до

баз даних та можливості створення адаптивного контенту, який буде враховувати рівень підготовки особи, але в той же час сприяють зниженню критичного мислення. Але в той же час, системи штучного інтелекту не здатні продукувати нове знання та оперують вторинними даними. Серед навичок, які не можуть бути передані сьогодні ІІІ, виділяють емпатію, соціальні навички, творчість, креативність, стратегічне мислення. Інтеграція ІІІ в системи дозволяє алгоритмізувати рутинні дії, звільнити час і енергію людини для зосередження на більш творчих, стратегічних питаннях, підвищити продуктивність та задоволеності роботою, знайти баланс між роботою та особистим життям.

Список використаних джерел

- Artificial intelligence in education. UNESCO. Retrieved from: <https://www.unesco.org/en/digital-education/artificial-intelligence>
- Bell D. The coming of post-industrial society: A venture of social forecasting. N.Y.: Basic Books, 1973. 528 p.
- Bill Gates's Open Letter Suggests AI's Potential Is Both Exciting And Terrifying. Retrieved from: <https://www.forbes.com/sites/qai/2023/03/24/bill-gates-open-letter-suggests-ais-potential-is-both-exciting-and-terrifying/>
- Castells M. The Informational City: Information Technology, Economic Restructuring, and the Urban Regional Process. Oxford, UK; Cambridge, MA: Blackwell. 1989, 402 p.
- Chrisley R. Philosophical foundations of artificial consciousness. *Artificial Intelligence in Medicine*. 2008. Iss. 44 (2). Pp. 119-137.
- Copeland B.J. Artificial Intelligence. Retrieved from: <https://www.britannica.com/technology/artificial-intelligence>
- Esmailzadeh H., Vaezi R. Conscious Empathic AI in Service. *Journal of services research*. 2022. Iss. 4. p. 549-564.
- Fukuyama F. The End of History and the Last Man. New York: Free Press, 1992. 418 p.
- Hallman K. Artificial Intelligence, Zygotes, and Free Will. *International Journal of Undergraduate Research and Creative Activities*. 2023. Vol. 7: Iss. 2, Article 6. Pp. 1-11.
- Mitchell K.V. Free Agents: How Evolution Gave Us Free Will. Princeton: Princeton University Press, 2023. 352 p.
- Nkechi A.A., Ojo A.O., Eneh O.A. Impact of Artificial Intelligence in Achieving Quality Education. *Artificial Intelligence in Education: Shaping the Future of Learning Through Intelligent Technologies*. IOS Press. 2003, 541 p.
- The Framework Convention on Artificial Intelligence. Retrieved from: <https://www.coe.int/en/web/artificial-intelligence/the-framework-convention-on-artificial-intelligence>
- Toffler A. The Third Wave: The Classic Study of Tomorrow. New York: Random House Publishing Group, 1981. 537 p.
- Valenzuela A., Puntoni S., Hoffman D., Castelo N., De Freitas J., Dietvorst B., Hildebrand C., Huh Y.E., Meyer R., Sweeney M., Talaiifar M., Tomaino G., Wertenbroch K. How Artificial Intelligence Constrains Human Experience. *Journal of the Association for Consumer Research*. 2024. Vol. 9, no. 3. Pp. 241–256.
- Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму. *Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції*: 19-20 травня 2023 р. Кам'янець-Подільський, 2023. 278 с.

References

- Artificial intelligence in education. UNESCO. Retrieved from: <https://www.unesco.org/en/digital-education/artificial-intelligence>
- Bell, D. (1973). The coming of post-industrial society: A venture of social forecasting. N.Y.: Basic Books.
- Bill Gates's Open Letter Suggests AI's Potential Is Both Exciting And Terrifying. Retrieved from: <https://www.forbes.com/sites/qai/2023/03/24/bill-gates-open-letter-suggests-ais-potential-is-both-exciting-and-terrifying/>
- Castells, M. (1989). The Informational City: Information Technology, Economic Restructuring, and the Urban Regional Process. Oxford, UK; Cambridge, MA: Blackwell.
- Chrisley, R. Philosophical foundations of artificial consciousness. *Artificial Intelligence in Medicine*. 2008. Iss. 44 (2). Pp. 119-137.
- Copeland, B. J. Artificial Intelligence. Retrieved from: <https://www.britannica.com/technology/artificial-intelligence>

- Esmailzadeh, H., Vaezi, R. Conscious Empathic AI in Service. *Journal of services research*. 2022. Iss. 4. p. 549-564.
- Fukuyama F. (1992). *The End of History and the Last Man*. New York: Free Press.
- Hallman, K. Artificial Intelligence, Zygotes, and Free Will. *International Journal of Undergraduate Research and Creative Activities*. 2023. Vol. 7: Iss. 2, Article 6. Pp. 1-11.
- Mitchell, K.V. (2023). *Free Agents: How Evolution Gave Us Free Will*. Princeton: Princeton University Press.
- Nkechi, A.A., Ojo, A.O., Eneh, O.A. Impact of Artificial Intelligence in Achieving Quality Education. *Artificial Intelligence in Education: Shaping the Future of Learning Through Intelligent Technologies*. IOS Press.
- The Framework Convention on Artificial Intelligence. Retrieved from: <https://www.coe.int/en/web/artificial-intelligence/the-framework-convention-on-artificial-intelligence>
- Toffler, A. (1981). *The Third Wave: The Classic Study of Tomorrow*. New York: Random House Publishing Group.
- Valenzuela, A., Puntoni, S., Hoffman, D., Castelo, N., De, Freitas J., Dietvorst, B., Hildebrand, C., Huh, Y.E., Meyer, R., Sweeney, M., Talaifar, M., Tomaino, G., Wertenbroch, K. How Artificial Intelligence Constrains Human Experience. *Journal of the Association for Consumer Research*. 2024. Vol. 9, no. 3. Pp. 241–256.
- Innovations of partnership interaction between education, economy and social protection in the context of inclusion and pragmatic rehabilitation of society (2023). *Materials of the VII International Scientific and Practical Conference. Kamianets-Podilskyi*.

OLEKSANDRA, SOROKINA – Candidate of Philosophical Sciences,
Associate Professor of Sociology Department,
Zaporizhzhia National University (Zaporizhzhia, Ukraine)
E-mail: sorokina.soc@gmail.com
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-0058-1848>

THE IMPACT OF AI ON THE TRANSFORMATION OF MODERN HUMAN LIFE

Abstract

The article discusses the specifics of the functioning of neural networks and artificial intelligence. Wide access to a new information tool has radicalized the positions of specialists in matters related to information technology. The positions of the public discourse on the introduction of AI into public life are highlighted, including radical denial, comprehensive encouragement and a moderate approach. The introduction of AI technologies into modern life is associated with issues of human free will, cognition, consciousness, and social interaction. The introduction of AI is seen as a restriction of human freedom of will and choice due to reliance on automated decision-making technologies, loss of spontaneity and control over life, which raises the question of finding a balance between the need for automation and preservation of human existence. The principles of regulatory and legal regulation of this issue (respect for human rights, ensuring democratic values, transparency and minimization of risks), as well as the strategies of its use, which are followed by modern states: free use, «strict regulation» and prohibition, are determined. The author highlights the issues that require social and philosophical reflection: the possibility of exercising human free will in AI systems, cognition of reality, consciousness, and social interaction. The author identifies competencies that cannot be transferred to AI systems, such as empathy, social skills, creativity, creativity, and strategic thinking. Of particular importance are the issues of the value sphere, because morality and ethical behavior are not related to the classical rationality that is at the heart of AI, and in some respects contradict it, which raises the issue of limited use in areas where this aspect is key – judicial proceedings, social assistance, health care, etc. Positive changes associated with the introduction of AI into a person's professional and everyday life are highlighted: algorithmization of routine actions, freeing up time and energy to focus on creative, strategic issues, increasing productivity and job satisfaction, finding a balance between work and personal life. Possible negative impacts include the loss of spontaneity of human life and the value of interpersonal relationships, reduced critical thinking, and depersonalization.

Key words: artificial intelligence, neural network, free will, machine consciousness, cognition.

© The Authors(s) 2024
This is an open access article under
The Creative Commons CC BY license

Received date 10.10.2024
Accepted date 17.10.2024
Published date 10.11.2024

How to cite: Олександра, Сорокіна. Вплив ШІ на трансформацію життя сучасної людини. *Humanities studies: Collection of Scientific Papers* / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia: Publishing house «Helvetica», 2024. 21 (98). P. 110–115

doi <https://doi.org/10.32782/hst-2024-21-98-13>